

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Falimentul maghiarisării.

Sibiu, 22 Maiu n.

E vechiu și tocit clișeu întrebuințat de politicianii maghiari, cu graiul și în scris, firește atunci, când se văd strămtorați, că nu le trece prin gând să maghiarizeze popoarele de limbă nemaghiară din patrie, ci aceea ce voesc este, să li-se dea popoarelor nemaghiare posibilitatea de a învăța ungurește, pentru a se putea fericii mai bine și mai ușor în statul pe care îl formează și ele.

Cumcă în țara aceasta nu ajunge numai cunoașterea limbei ungurești pentru a te putea fericii, nimic nu o dovedește atât de eclatant decât faptul, că tocmai Maghiarii, a căror limbă maternă e limba maghiară, dau contingentul cel mai mare de emigranți, în America și în România. Iar că maghiarizarea se dorește, o dovedesc multele legi de maghiarisare aduse până acuma și luate în vedere de a se mai aduce.

Adevărul e deci, că maghiarisarea popoarelor nemaghiare se dorește, dar nu se poate face. Nu s'a putut face cu legile de până acuma, și nu se va face nici cu alte legi, fie oricât de aspre.

Adevărul acesta îl știu mulți, foarte mulți dintre Maghiari, dar prea puțini au curajul să-l spună pe față.

Între acești puțini trebuie să numărăm și pe domnul *Emil Rombauer*, director suprem de studii în Budapesta, iar mai nainte director la școalele reale de stat din Brașov, care într-o conferință ținută zilele trecute la reuniunea profesorilor gimnaziali din Budapesta a spus multe adevăruri cu privire la maghiarisarea prin școale. Între altele a spus următoarele:

„...Ideile cari și-au luat calea înainte cu un sfert de veac și cari culminau în aceea, că crearea statului ungar depinde de la lățirea limbei maghiare și că în privința aceasta școala e chemată să dea ajutor în prima linie, nu s'au putut valida în praxă. Ideile acestea au dat faliment. Experiențele făcute în praxă au dat naștere convingerei, că naționalitățile nemaghiare au învățat limba maghiară, dar prin aceasta nu s'a făcut nime Maghiar. Din contră, din cece au învățat ungurește au eșit cei mai înverșunați agitarii, contrari Maghiarilor. Forțarea învățării limbei ungurești, apoi nemotivată și nesocotită purtare pașalicescă a funcționarilor administrativi, ne-au îndepărtat și mai tare de scopul urmărit. Naționalitățile s'au sculat în contra noastră... Singurul mijloc prin care se pot câștiga naționalitățile este, *conștientizarea* față de ele. Noi (adecă Maghiarii) ar trebui să învățăm limbi, pentru a ne putea înțelege cu naționalitățile în limba lor, și atunci le-am cucerit pe seama patriei ungare”.

Frumoase și adevărate sunt cuvintele acestea ale dlui *Rombauer*, dar nu sunt nouă. Noi le-am spus

de multe ori, le spunem neînterupt de vre-o patruzeci de ani încoace, însă nime nu ne-a înțeles și nime nu ne-a ascultat. Din contră, ceice au propagat mai cu căldură și cu mai multă energie ideile, că funcționarii publici maghiari sunt dator să cunoască limba poporului pe care îl judecă și administrează, iar nu poporul are să învețe limba funcționarilor, au fost de multeori dați în judecată, pe motivul, că turbură ordinea publică în țară.

Domnului *Rombauer* nu i-se va întâmpla, sigur, lucrul acesta; presa maghiară însă îl execută rău și pe d-sa, — ca pe oricare alt agitator valah orislovac, — pentru îndrăzneala avută de a fi spus adevărul. Să nu ne minuneze lucrul acesta. Așa e spiritul timpului. Adevărul nu place astăzi nimănui, ci plac frazele goale, vorbele umflate, cari îmbată lumea și o amețesc.

Ceeace însă nu înseamnă, că adevărul ar putea să fie întunecat, ori ascuns. Pentru că adevărul tot adevăr rămâne, chiar și atunci, când un singur om îl propagă și susține.

Domnului *Rombauer* deci laudă i-se cuvine, pentru curajul de a fi spus adevărul în niște zile, în cari lumea nu vrea să cunoască adevărul.

Din parlament. Dieta are iarăși vacanțe. Ultima ședință a fost Vineri, proxima se va ținea mâine, Joi. Se va continua discuția asupra proiectului de lege despre servitori.

Iubileul de încoronare. După știrile venite de la Viena, Majestatea Sa sosește în 5 Iunie n. la Budapesta, pentru a fi de față la serbările iubileului de încoronare. I-se va face primire sgomotoasă. Guvernul va prezenta în curând proiect de lege parlamentului, pentru înarticularia iubileului de încoronare. Vor lua parte la serbări și ministrii comuni ai monarhiei, precum și moștenitorul de tron, Arhiducele Francisc Ferdinand.

Pactul. În chestia pactului scriu ziarele din Viena, că guvernul austriac a trimis guvernului maghiar proiectele de lege, pe baza cărora voeste și poate să facă reînnoirea pactului vamal comercial. Gazele maghiare apoi scriu, că guvernul maghiar încă va trimite proiectele sale de lege guvernului austriac, și în urmă se vor consulta ministrii și vor decide, ce e de acceptat din proiectele austriace și ce din proiectele maghiare? E deci cale lungă încă până la încheierea nouă a pactului.

Alegerile din Austria. După cum era de prevăzut, și după cum am scris și noi, foarte multe alegeri făcute în Austria cad sub balotaj. Aceste alegeri mai restrânse se fac în întreaga Austrie mâine, Joi, în 23 Maiu n. Abia după cunoașterea rezultatului acestor alegeri restrânse se va ști cum e compus reichsrathul austriac. Deocamdată se știe atâta, că până acuma partidele cele mai tari sunt următoarele două: socialcreștină și social-democrată.

Sinodul din Caransebeș.

P. S. Sa episcopul *Nicolae Popea* din Caransebeș, a deschis sinodul diecezan din anul acesta cu următorul discurs, care relevă situația gravă în care am ajuns:

„Cristos a înviat! Dlor deputați!

Biserica noastră scapând din legăturile ierarhiei sârbești și organizându-se pe bază constituțională, a pășit ușurată spre dezvoltarea ei, nizuindu-se a se consolida tot mai mult și în legătură cu aceasta consolidare a conduce pe credincioși pe calea religiozității și moralității la lumina cultului adevărate, prin care să li se asigure existența pe acest pământ între națiunile conlocuitoare și apoi fericirea eternă.

Nu putem nega, că deși am avut a lupta cu multe greutăți, totuși am înaintat, date fiind condițiunile păcii. O înaintare modestă aceasta, dar totuși înaintare, pentru care avem să mulțămim prea bunului Dumnezeu.

Biserica noastră în activitatea ei pururea a avut înaintea ochilor cuvintele înțemeietorului ei, ale Mântuitorului nostru Iisus Cristos: „Dați Cezarului cele ce sunt ale Cezarului și lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu” De unde urmează, că biserica noastră, precum înainte, așa și de la începutul erei ei constituționale, totdeauna a fost credincioasă tronului și statului, ceeace este identic cu patria noastră; ea totdeauna a iubit patria credincioșilor ei, căci fiind ea biserică națională, este cea mai patriotică în senzul adevărat al cuvântului. Ea, biserica noastră, în activitatea ei nici odată nu a deviat de la preceptele Mântuitorului, nu a abuzat nici odată de drepturile ei constituționale, de legea ei constituțională fundamentală, ea a avut în vedere numai binele și fericirea credincioșilor ei, pe lângă fidelitatea și stima față de patria noastră.

Cu toate acestea, cu durere trebuie să observ, că în timpul mai recent s'au auzit voci, cari au imputat bisericii noastre activitate contrară cu datorita fidelitate față de patria noastră iubită, al cărei pământ este pentru noi sfânt, căci este udat cu sângele părinților noștri, vărsat întru apărarea lui, cu lacrimile de durere ale lor în timpurile de nefericire și cu sudorile muncii lor laborioase în timpuri de pace.

De aceea îmi țin de sfânta mea datorință arhierescă, ca astăzi, de la acest loc să declar cu toată solemnitatea, că sunt lipsite de adevăr insinuațiunile condamnabile, ce se fac cu atâta ușurătate bisericii noastre.

Dlor deputați! În decursul timpului, de la intrarea bisericii noastre în era constituțională, s'au ivit de multe ori nouri grei pe orizontul bisericii noastre, dar ca în zilele de acum, nici odată. Și eu sunt mult îngrijat, căci e teamă, că autonomia noastră bisericească va suferi jignire foarte simțitoare cu deosebire în ce privește chestiunile școlare. Este știut, că stăm față cu un nou proiect de lege școlar, care dacă va deveni lege, ne va restrânge mult autonomia noastră bisericească, câștigată cu multe ostenele.

Este teamă ca biserica să-și peardă fîca se, școala, la care a ținut cu atâta căldură, jertfind credincioșii noștri pentru școală aproape peste puterile lor, în a cărei urmărire biserica va fi împiedecată întru-împlinirea datorinței ei cardinale, de a cultiva tinerimea școlară în spiritul re-

ligios și moral de o parte, eară de altă parte de a ușura progresarea ei culturală.

Vor obveni multe dificultăți, cari își au izvorul, după cum am accentuat și cu altă ocaziune, în nizuința cătră o țință, carea este nerealizabilă, și de dragul căreia se scapă din vedere adevăratul scop al instrucțiunii. Noi arhieriei bisericii noastre, ne-am ridicat glasul nostru, după cum bine este cunoscut, în interesul autonomiei noastre bisericești, în interesul școlii noastre confesionale și ar fi fost de dorit ca glasul nostru să fie ascultat.

Sunt sigur domnilor, că cu toții simțiți greutatea situațiunii și de aceea îmi iau voie să apelez la prudența și înțelepciunea dvoastre, la dragostea dvoastră față pe biserică, și de afacerile ei, ca să chibzuiți și să aflați mijloacele cele mai sigure pentru apărarea intereselor bine pricepute ale sfintei noastre biserici mult încercate.

Nădăjduesc în Domnul, carele a condus naia bisericii noastre prin toate vijelele timpurilor, că nu va lăsa să răcească dragostea din inimile dvoastre cătră biserică și că această dragoste condusă de înțelepciunea și prudența dvoastre luminată de Sus, va ști să afle căile și mijloacele cele mai bune, pentru ca biserica și credincioșii ei să fie apărați de eventuale dezastre.

În această nădejde, implorând binecuvântarea lui Dumnezeu asupra Dvoastre și a lucrărilor dvoastre, declar sesiunea a II-a a sinodului nostru eparhial din periodul al XVIII-lea deschisă.”

Sinodul din Arad.

P. S. Sa domnul Episcop din Arad *Ioan I. Papp* a deschis sinodul eparhial aradan din anul 1907 cu următoarea vorbire:

„Christos a înviat” Domnilor deputați!

Bucurie mai rară cuprinde sufletul unui părinte, când în greul vieții zilnice, provocat de împrejurări neatârnatore dela putința și voința lui, și când sub povara celor mai serioase îngrijiri de viitorul casei și familiei sale, se vede deodată încunjurat de fiii săi iubiți, cari dând ascultare glasului părintesc, au grăbit din apropiere și depărtare la căminul părintesc cu scopul curat și dorința ferbinte, ca prin prezența lor să-l liniștească, să-l mângâie și convingă pe părintele lor, că nu este singur atunci, când vorbă este de delătura-ingrijirilor, de împărțirea răspunderii și de procurarea mijloacelor pentru prevederea trebuințelor zilnice ordinare și a celor extraordinare, impuse lui și respective familiei lui de spiritul dominant.

O asemenea bucurie mai rară cuprinde și sufletul meu în această zi de praznic al sinodalității bisericii noastre, când după intervalul unui an sinodal, văd, dl. deputați, adunați iarăși în jurul meu aici la locul reședinței episcopicești, întocmai cum se adună fiii la căminul părintesc.

Bucuria și mângăierea mea își află motivul nu numai în faptul, că după un atare interval ne putem saluta împrumutat de norocoasa revedere, dar deosebit pentru aceea, că am convingerea firmă, că amăsurat îndemnul inimei curate și a angajamentului primit dela alegătorii dvoastră, ați venit și acum cu dorul ferbinte, de a mă sprijini și prin conlucrarea în înțelegere și dragoste frățescă a mă aju-

toră în nizuințele mele privitoare la întărirea și dezvoltarea instituției noastre sfinte, a bisericii noastre naționale, căreia tocmai sinodalitatea ei este chemată să-i dea putere de existență și viață și să-i fie scut de apărare și ocrotire între toate împrejurările vieții.

De aceea, văzându-vă adunați în jurul meu, vă întimpin cu toată bucuria și vă salut din inimă cu salutul creștinesc „Christos a înviat”.

Vă salut și mă bucur de prezența Dvoastră, dlor deputați, deosebi acum, când nu numai avem să ne dăm seamă de situația în care ne aflăm, dar avem datoria deosebită de a ne ocupa cu multă seriozitate și a cămpani cu multă înțelepciune și precauțiune cele ce avem de urmat, ca astfel în fața situației grele să aflăm acel punct de mănecare, pe care purcând să putem da seamă posterității de consecințele procedurii noastre.

Se știe adevărat, că guvernul actual de stat a reluat firul început de guvernul de mai înainte, relativ la reformarea învățământului în școalele populare peste tot; și deosebi se știe aceea, că Ex. Sa dlul conte Apponyi, actualul ministru de culte și învățământ, a prezentat dietei țării un proiect relativ la regularea raportului de drept al școalelor noastre elementare confesionale și la regularea respective ameliorarea salarelor învățătorilor noștri dela atari școli.

Proiectul de sub întrebare întocmai ca și proiectul prezentat de guvernul din 1904, atingând în mod jignitor și vătămător drepturile autonome ale bisericii noastre, Ex. Sa domnul metropolit al nostru, de loc după aparițiunea acelui proiect, în contelegera pe episcopii sufragani, a chemat la reședința sa consistorul metropolitan, care a elaborat o reprezentațiune, pe care la însărcinarea celui Preavener. Consistor, episcopatul nostru a prezentat-o dlui ministru de resort în persoană, cerând și cu cuvântul luarea celui proiect dela ordinea zilei și prelucrarea lui de nou cu ascultarea autorităților confesiunilor susținătoare de școale și respective ștergerea eventuală mitigare a celor dispozițiuni din proiect, cari vătămă drepturile autonome ale bisericii noastre.

Reprezentațiunea de sub întrebare, care pe calea sa se va prezenta la timpul său măritului nostru congres național, a rămas fără efectul dorit și după proiectul a trecut prin diete țării cu puține modificări, unele mai molcomitoare, altele mai asprite decât cum erau în textul proiectului prezentat, acesta a fost înaintat casei de sus, unde în zilele de pertractare s'a prezentat și episcopatul nostru și a luat poziția de apărare a drepturilor bisericești noastre jignite și știrbite prin acel proiect.

Deși în punctul de apărare atât coreligionarii, cât și conaționali noștri nu observat o ținută unitară cu noi, dar numărul nostru total a fost prea mic și argumentele noastre prea puțin socotite pentru a împiedeca curentul pornit de puterea spiritului dominant și sprijinit de numărul cel mare al membrilor, conduși de dorul realizării idealului ce transpiră din litera și spiritul celui proiect.

Deși astfel episcopatul nostru, în deplină cunoștință a dreptului ce-i compete și a datorinței ce-i impune chemarea și poziția sa în biserică și stat, — și a ridicat glasul său; deși astfel avem liniștea conștiinței, că ne-am făcut după putință, dar cu toată căldura inimei, datorința de a apăra interesele bisericii noastre față de dispozițiunile gravamenoase din acel proiect: Ne-am întors totuși dela locul de apărare cu sufletul mahnit și cuprins de oile mai serioase îngrijiri pentru soartea viitoare a școalelor noastre confesionale, și astfel și pentru creșterea religioasă-morală și culturală a credincioșilor noștri, cari formează baza de existență și puterea de viață și dezvoltare a bisericii noastre pe bazele ei naturale și pozitive ascurate în sfintele ei canoane și în legile fundamentale ale statului.

Îngrijirea de soartea școalelor noastre confesionale este și trebuie să ne fie mare de aceea, că proiectul de sub in-

trebare va deveni în curând lege sancționată, ci îngrijirea noastră își are baza ei în faptul, că pentru susținerea acestor școale cu caracterul lor confesional ni-se oer jertfe nouă și mari, pe cari poporul nostru nu le poate suporta, căci nu sunt în proporție cu starea lui materială și culturală.

Și îngrijirea noastră crește nu numai prin faptul, că dieceza încă nu dispune de capitale ori fonduri, din venitul cărora să poată acoperi măcar o parte a trebuințelor ivite, dar crește și prin aceea, că nu putem prevedea greutățile ce ni-se pot face prin dispozițiunile speciale relative la executarea legii și cu atât mai puțin putem prevedea consecințele reflectării la ajutorul de stat pus în prospect.

Este cu adevărat grea situația în care am ajuns, dar oricât ni-se prezintă ea, noi nu desădăduim, ci din contră avem credința în Dumnezeu, avem aceasta anghiră tare și neclătită, care a fost scutul și limanul părinților noștri între toate împrejurările vieții și este tăria și mângâierea noastră astăzi. Pe baza acestei credințe deci să ne întărim în speranță, că deși episcopatul nostru nu i-a succedat a mitiga dispozițiunile, cari le-am aflat jignitoare pentru interesele bisericii noastre, dar Dumnezeu, care dispune și conduce soarta indivizilor și a popoarelor, va determina voința Înaltului guvern astfel, că într-o executare și aplicare a legii să ia atari măsuri, prin cari să ne convingă, că prin proiectul de sub întrebare nu urmărește alt scop, decât luminarea și deșteptarea cetățenilor și prin luminare și deșteptare, ajungerea lor la o stare mai mulțumită de la cine se ce-i compete unui popor de ordine cum este poporul nostru, care prin ascultarea și supunerea sa tradițională față de legi și stăpânire, a dovedit în tot trecutul său, că este nu numai element de ordine, dar este popor cu credință, cu dragoste și alipire către stat și către patrie, întocmai ca și către biserică și neamul său.

O altă împrejurare, care ne face îngrijiri mai serioase este și aceea, că în districtul Conzistoriului orădan avem o mulțime de parohii, cari stau vacante de zeci de ani și pentru cari, deși la ordinul nostru special, Conzistoriul concernent a dispus și s'au și publicat concursurile, acelea totuși nu s'au putut îndeplini din lipsa de reflectanți, pentru că contingentul celălalt institutului nostru abia este suficient pentru provederea numărului parohiilor, câte vin vacante an de an prin moarte și strămutare.

Am atins aceste 2 momente, pentru că Ven. Sinod, luând cunoștință de ele, să combineze modalitatea procedurii ulterioare.

Dintre alte afaceri mai importante, de cari chemat este să se ocupe Ven. Sinod în sesiunea sa actuală, atingă aici cumpărarea unui domeniu de 1275 jugăre catastrale în comuna Sânpetru-Sârbesco și a altui domeniu mai mic de 800 jugăre socotite cu 1100 000 din comuna Cermeiu, cumpărate ambele pentru dieceza, carea ca atare, nu are astăzi decât fondul general stăttător din pretenziuni cu puțină speranță de încasare și care și altcum este angajat la edificarea localităților conzistoriale.

La cumpărarea ambelor acestor domenii, întâmplare de altcum cu vot nominal unanim al tuturor participanților la ședința plenară, Conzistoriul nostru a fost îndemnat și condus nu numai de dorința, urmărită de zeci de ani, ca să asigure întregitatea capitalelor fondurilor diecesane pentru toate timpurile prin investirea lor în realități, dar și de dorința, că dieceza ca atare, măcar și numai după un anumit period de ani, să devină în posesiunea unei averi, din a cărei venit să poată prevedea diferitele trebuințe culturale și religioase-morale ale bisericii.

Poate, că deocamdată să nu ne aflăm socoteala de rentabilitate în măsura combinată, un lucru însă nu-l putem nesocoti, că corporațiunile morale numai cu greu pot ajunge la cumpărarea de atari realități. Conzistoriul a avut deci în vedere și faptul, că prețul pământului s'a urcat și

se urcă mereu și în fine, că pot veni vremuri, când dieceza ca corporațiune morală, și astfel mână moartă, să nu mai aibă dreptul de a cumpăra atari realități.

Față de toate acestea cred să ating și faptul îmbucurător, că în timpul sesiunii anului trecut până acum, s'a reparat și sfințit catedrala noastră și s'a predat destinațiunii sale.

De încheiere trebuie să ating necesitatea arzătoare, ca încă în sesiunea sinodală de acum să se studieze temeinic suma venitelor fondurilor diecesane, ca astfel să ne putem orienta în privința susținerii școlii de fete, care reclamă mari sacrificii, și totodată să constatăm posibilitatea, să aflăm modalitatea și măsura de ameliorare a leilor funcționarilor dela administrațiunea centrală și a profesorilor dela institutul nostru ped-teol, acărora condițiuni de trai s'a îngreoiat prin scumpetea ce crește progresiv în acest oraș, deosebi în cei din urmă trei ani.

Dar studiarea izvoarelor de venit ale fondurilor diecesane o reclamă deosebi necesitatea imperativă de a spori și deplini catedrele de profesori la institutul nostru ped-teol, ca astfel prin înmulțirea lor, învățământul să se poată preda mai corăspunzător trebuințelor vieții de acum și acelor ce se vor dezvolta în viitor.

După toate acestea, reînviind și aici rugăciunile din sfânta biserică, prin cari am cerut și cerem darul și binecuvântarea lui Dumnezeu asupra noastră și asupra conzultărilor și lucrărilor noastre, declar sesiunea ordinară a Sinodului nostru eparhial pentru anul 1907 de deschisă.

Lupta pentru școale.

Discursul mitropolitului Dr. Victor Mihalvi, rostit în ședința dela 10 Maiu n. a casei magnaților.

(Fine).

Dați-mi voe, dar e în deobște știut că de când e lumea, și de când e aici o Ungarie, locuitorii acestei țări gravitau în jos în direcția curgerii râurilor: din Maramurăș până la Titel, dela munții Hargita până la Turnu-Roșu — și așa mai departe. E nesfârșit de mare numărul acelor familii, cari dela Bistrița-Arieș în jos trec prin pasul Tulghieșului, al Oituzului, al Ghimeșului ca să-și caute existență în alte părți. Sunt nenumărați Ungurii, Săcuii, Românii și Sașii cari trec pentru a-și căuta de ale traiului. Ei! aceștia sunt elementele centrifuge? Dacă răurile n'ar curge într'acolo, ci într'acoea, oamenii aceia ar veni aici și nu s'ar duce în alte părți.

Cu toate că nu voesc să trec la o discuție pe acest teren, totuși, trebuind să-mi apăr interesele bisericești mele, nu pot să nu amintesc următoarele.

Instrucțiunea poporală e atât în interesul bisericii cât și în al statului. Biserica are între învățăturile ei fundamentale porunca Mântuitorului: „Mergând învățați toate popoarele!” Domnul Cristos n'a respins dela sine copiii, ci mai vărtos, a zis: „Lăsați pruncii să vie la mine!”

Pe cât de mare e acesta interesul bisericii pe atât el e și al statului; de aici rezultă că ambele aceste instituții trebuie să aibă un amestec în instrucție. Dar acest amestec nu va fi bun, când în loc să se facă pe o cale pacinică și prin o înțelegere cumințe, se face prin ruperi, bănueli și ciocniri. Am convingerea, că dacă am pune umăr la umăr și am face tot ce e cu putință, nu am putea să ajungem pe toate terenele instrucției la un rezultat, — după cum s'a întâmplat cu art. de lege XXXVIII despre edificii — cât pentru obligativitatea generală a învățământului însuși, asta, după cum atestă principii pedagogice nerăsturnabile, nu se poate duce la îndeplinire. Vedeți deci că chiar dacă am fi umăr la umăr și pe deplin înțelegem, nici chiar atunci n'am putea realiza toate scopurile instrucției până la cel din urmă, — nici noi, nici biserica, nici statul.

Dar veți zice DVoastră: „voi sunteți slabi, voi locuiți cea mai săracă parte a țării, parohiile voastre sunt puține, — ce mai vreți și voi? Răspund, da, tovarășia celui slab nimeni n'o caută, dar e datoria

sfântă celui puternic ca să-l ajute pe cel slab pentru că acesta să se întărească. Datoria celui puternic nu poate fi ca pe cel slab să-l năpădească așa încât să-l nimească cu loviturile lui.

Dați-mi voe cu privire la biserică să mă refer la niște legi vechi. Cred că o pot face aceasta ca ardelean, mai ales că în Ardeal s'a purtat o luptă de 300 de ani pentru convingerea religioasă, pentru libertatea autonomică și pentru egala îndreptățire a confesiunilor.

Între legile dela 1790—91 este un articol de legi, cel al IV-lea, prin care Maiestatea Sa asigură pe toate confesiunile din Ardeal că nu vor fi conturbate nici când la exercitarea liberă a bisericilor, școalelor, gimnaziilor, cimiteriilor, clopotelor etc. Când am amintit această lege la o anchetă, mi-s'a răspuns că nu există alte legi eterne afară de una singură: fericirea popoarelor. Dar oare fericirea popoarelor nu se bazează pe legi pozitive?

Dar oricât au luptat ardelenii și oricât luptă ei azi pentru libertatea autonomă a bisericii lor, aceasta li-e recunoscută prin §. 14 al articolului de lege XLII. din 1868 care zice că toate acele legi cari asigură libertatea autonomică, culturală și confesională a diferitelor biserici din Ardeal și din așa numitele părți adnexe, nu numai că nu se mențin, dar ele se extind și asupra bisericilor române greco-catolice, precum și asupra bisericii greco-orientale.

Eu sunt un mare stimător al legilor și totdeauna mă nuzesc a le respecta și nu a le călca. În urma acestui proiect de lege cea mai mare parte a libertății bisericilor noastre, a dreptului de a-și susține școale, pe cari le-am avut până acum, dispăre și dispăre din cauze amintite până acum cu toate garanțiile puse în vedere. Asta-i soarta omenească pe care a prevăzut-o și Iustinian când zicea: „Leges conduntur quum promulgantur, firmitur autem quum utentium moribus comprobantur”.

Dacă noi renunțăm de bunăvoie la libertatea noastră, la drepturile noastre autonome și la celelalte drepturi autonome, iar guvernul întinde ajutor celor lipsiți numai sub condiții de a-și lega mâinile — asta înseamnă că renunțăm noi de voe bună la drepturile de până aici și nu mai reflectăm la libertățile pe cari le-am avut până acum.

Dar statul are misiunea sublimă de a ajuta pe cel slab și nu a-l apăsa, a-l ridica pe sine, iar nu a-l alunga dela sine. Regele ungar, când a sancționat legea ardeleană — „sua maiestas reddit”, a făcut aceea ce se cuprinde în corpus iuris, cap XII° LI., unde el poartă atributul de „defensor Christianitatis”.

Dacă vre-o biserică are nevoie de apărare, statul are sublima chemare de a o apăra, iar nu de a o de-poia și de drepturile pe cari le mai are. Ca și pe terenul întregii vieți publice, așa și pe terenul instrucției trebuie să purcedem la lucru umăr la umăr și să ne sprijinim reciproc, să sprijinim biserica, să sprijinim statul, căci statul n'are o basă mai sigură în nimic decât în marele public crescut de biserică în direcție morală-religioasă. Creștinul adevărat se supune legilor fiind că-l obligă conștiința, iar nu forța. Papa Lucius al III-lea face în cap. III. al dreptului lui canonic o enunțatiune: „Sicuti leges non dedignantur sacros canones imitari: ita et sacrorum statuta canonum constitutionibus Principum adjuvantur”.

Dupăcum legile nu regretă a promova binele public în spiritul canoanelor, tot astfel canoanele capătă și ele putere prin legile principilor.

Afirm, că nu e un cler care să servească cu mai multă credință și cu mai mult devotament cauza publică și interesele Ungariei, — nu este un popor care veacuri de rând să fi dovedit simțul lui de jertfă pentru interesele statului și pentru asigurarea tronului, ca tocmai acesta al nostru.

Acest cler și acest popor merită prin umare, ca să nu i-se conturbe drepturile lui de până acum și așa destul de știrbite, și că dacă guvernul voia să-i ajute,

să nu-i ia în schimb drepturile pe cari e stăpân până acum.

Fiindcă însă acest proiect de lege, după cum am dovedit, nu vrea să aibă în considerare drepturile bisericești mele și ale comunelor bisericești sărace, declar că nu-l primesc.

Indatoririle preotului față de școală.

Temă lucrată pentru conferința preoțească din tractul Făgărașului.

De

Nicolau Aron, paroh gr. ort.
(Fine).

Ignoranța, care la poporul nostru se ține laț, este în linia a doua asemenea o pedecă pe terenul școlar. Mulți oameni din poporul de rând numai de școală nu voiesc să audă, ca și când aceasta ar fi o saroină impusă numai cu sila copiilor, întocmai ca ficiilor cătania. De multeori se aud strigări între copii și copile, când acestia se duc la școală: pe mine nu mă lasă la școală, tata și mama, ducă-se cine o vrea la școală, dar eu știu că nu! De unde provine aceasta, dacă nu din ignoranță (prostia) părinților, cari desoriu copiilor școala, ca pe spaima vrăbiilor, mama pădurei, sau ciurma de care trebuie să se ferească.

Creșterea greșită față de copiii a astorfel de părinți ignoranți, preotul are datorință a o îndrepta prin vorbiri, fie în casele private cu ocaziunea slujbelor, când e chemat la sfeștăni, masle, înmormântări etc., fie pe stradă, când se întâlnește cu astfel de părinți sau cu copiii lor, dar în tot cazul prin predici în biserică, după cuvântul Mântuitorului: „lăsați pruncii să vină la mine...”, arătându-le însemnătatea ce o are școala pentru viață.

Creșterea familiară. Aceasta pare a fi o boală incurabilă la poporul român de rând. Țăranul nostru își crește familia numai ca să fie crescută. Cei mai mulți părinți cu copii își cresc familia după calapodul moșilor și strămoșilor, cari au dus-o bine și fără școală. Ei cred, că creșterea copiilor constă numai în deprinderea la lucrul prin casă, curte, grajd, grădină și câmp, ca să fie de ajutor tatii și a copilelor ca să fie de ajutor mamei și apoi gata. Timpul cel perde băiatul sau fetița în cei șase, eventual rouă ani de instrucțiune în școală îl scootește de o mare pagubă pentru economia lui. Și aci preotul are datorință a deștepta pe astfel de amorțiți, arătându-le, că cea mai mare pagubă pentru o familie este neglijarea învățământului, de oarece copiii și copilele cari rămân fără învățătură, când vor deveni mari nu vor mai putea suporta greutățile vieții, vor rămâne în necinste ca și ferul cel ruginit, iar ceice vor învăța vor ajunge la cinste și considerare ca și ferul cel scilpicios, (pildă din cartea de cetire).

Invățul rău. Și aceasta e o pedecă la înaintarea pe terenul școlar. Copii și copile din toate straturile societății poporului român sunt lăsați din frageda etate a umbla de capul lor pustii pe stradă, prin curțile vecine, prin grădini și după devin mai mărișori, prin livezi și păduri unde se deprind cu jocuri și ocupațiuni netrebnice. Acestia când devin elevi de școală nu se pot desvâța de acele cărări rătăcite. Năravul rău din fire n'are lequiere. Invățul rău numai o greu se poate delătura prin conducătorul unei școale bune, care trebuie să porceadă cu tact pedagogic nu numai față de astfel de copii cu invăț rău, ci și față de părinții, cari au astfel de copii.

Multe și altele ar mai fi cauzele, cari se ivesc în masa poporului și împiedecă învățământul școalei confesionale. În elaboratul prezent însă m'am mărginit a aduce înainte numai pe cele mai de însemnătate.

2. Despre cauzele ce se ivesc la conducătorii poporului și împiedecă prosperarea școalei.

Cauzele mai însemnate referitoare la conducătorii poporului, cari împiedecă mersul bun al școalei confesionale, sunt: salarul necorăspunzător al învățătorului, raportul rău dintre învățător și directorul școalei confesionale, ținuta pasivă a primăriei comunale față de școala confesională, năzuința guvernului de a maghiariza naționalitățile și altele.

Învățătorul fiind lipsit de mijloacele materiale pentru subsistență, este silit a se ocupa și în alte direcțiuni și are multe griji pentru sine și familia sa, pe când ocupațiunea lui din școală ar pretinde ca totdeauna să fie liniștit, cu bună dispoziție și recreat. Câtă vreme nu va fi așa, ca învățătorul să aibă numai o ocupațiune, servind numai educațiunii poporului, nici progresul în învățământ nu va fi deplin corăspunzător. Iată prima cauză ivită la conducătorii poporului întru desvoltarea

pe terenul școlar. Salar corăspunzător să i-se dea învățătorului școalei confesionale ca să nu mai fie silit a alerga și a se ocupa cu alte întreprinderi, și atunci gândul lui nu va mai fi împrăștiat, ci numai la chemarea sa de educător.

Raportul rău dintre învățător și directorul școalei confesionale, care după „regulamentul școlar” este preotul locului, este a doua pedecă a înaintării pe terenul școlar ivită la conducătorii poporului. Neînțelegerea dintre dascăl și preot în unele comune bisericești durează câte un veac de om, și această boală, provenită din interese private familiare ale acestor doi factori principali ai înaintării școalei confesionale, numai atunci s'ar putea vindeca radical, când pe directorul școalei l-ar alege senatul școlar dintre cei mai vrednici bărbați inteligenți din comună, între cari în primul loc să fie considerat și preotul cel demn, căci atunci, acolo, unde n'ar corespunde chemării de director școlar, senatul ar alege pe alt bărbat cu tragere de inimă către școală.

Ținuta pasivă a primăriei comunale față de școala confesională încă este o pedecă a mersului bun în învățământul școalei. Primarii comunali, nu voiesc să-și împlinească datorințele față de școală. Acești funcționari aleși dintre fruntașii comunei, măcar că le impune legea, nu-și fac de lucru cu de-ale instrucțiunii, zicând, că de școală să poarte grije preotul, căci dășii au alte de împlinit cu administrarea treburilor politice. Tot asemenea și notarii comunali, cari primesc liste de absenți școlare, acele le pun ad acta, sau le fac perdute, numai să nu-și mai facă de lucru, și mai ales notarii cercuail, cari se pot prezenta abea odată în săptămână într-o comună, cu care ocaziune abea pot pune în ordine alte lucrări administrative politice, necum să mai poată face ceva și pentru școala noastră.

Năzuința guvernului de a maghiariza naționalitățile, încă se poate număra ca pedecă a mersului bun al învățământului școalei confesionale, căci părinții patriei numai de școalele de stat și comunale se îngrijesc, căutând pe toate cărările a stărpi școalele confesionale, eventual a strămtora naturalitatea instrucțiunii școalei confesionale, prin impunerea de tot potențată a propunerii limbii maghiare și în școalele confesionale.

NOUȚĂȚI.

Pentru gimnaziul din Brad au mai intrat la cassa arhidiecezană următoarele sume: Dela comuna Valea-Bulzului 43 coroane 20 fileri, dela comuna Vidra-de-sus 82 cor. 40 fileri, din comuna Ruși, protopresbiteratul Sibiului, 4 cor. 31 fil. și dela comuna Cincul-mare 23 cor. 88 fileri.

Iubileul Monarhului. La noi, în Ungaria, se serbează anul acesta, în 8 Iunie, jubileul de 40 ani dela încoronarea Maiestății Sale ca rege al Ungariei, iar cei din Austria vreau să serbeze la primăvară iubileul de 60 de ani de domnie a Maiestății Sale. Au de gând să aranjeze din acest incident și o expoziție internațională militară. M. Saa urcat tronul, cum se știe, în 2 Decembrie 1848.

Din Săcel ni-se scriu cu datul 7 Maiu v. următoarele: Ieri, la Dumineca Mironosițelor s'a ținut în parohia noastră din Săcel un sinod parohial extraordinar presidat de protopopul nostru Dr. Ioan Stroița, în care s'a decis cu glas unanim zidirea unei biserici nouă pe terenul liber de lângă drumul țării.

Zidirea aceasta o face posibilă numai simțul de jertfă al fraților Grigorie și Ioan Dancu, cari contribue ambii cu considerabila sumă de 18.000 cor., având poporul să presteze numai căratul materialului de peatră, cărămidă, var și năsip. Prin fapta aceasta frații Dancu și-au asigurat un nume neperitor în comuna lor natală și pot fi luși de exemplu și altor oameni cu dare de mână.

S'au găsit și în Săcel câțiva rătăciți, cari spuneau, că să nu primească ofertul dacă nu le dau cheile, ca să nu fie ei siliți a se face iobagi cu ducerea materialului. Câțiva iarăși erau de părere, că biserica să se zidească pe locul ascuns și strâmt unde stă azi biserica veche.

Nedumeririle celor neștiutori și neînțelegători ai intereselor comunei bisericești le-a împrăștiat domnul asesor Nicolae Ivan, care a ținut să ne facă cinstea de a asista la acel sinod, în care s'a pus basă locașului sfânt.

Meritul principal, că frații Dancu s'au hotărât la această jertfă mare este al protopopului Dr. St. oir și al preotului local Aron Flucuz, cari au tractat și tractează pe acești bărbați vrednici, cum se cuvine a se tracta oameni, cari cu fapte și nu

cu vorbe și promisiuni goale știu să se afirme de buni creștini. Membrii primăriei în frunte cu notarul Pop, învățătorul Patachi și alți fruntași au observat la alegerea locului o ținută exemplară și corectă. Așa se cade să facă oamenii cari sunt puși în fruntea afacerilor publice. X.

Drumul spre România e închis. Ministrul de agricultură Darányi a încunoștiințat autoritățile din Transilvania, că în anul acesta nu se primesc în România lucrători străini, din Ungaria și Transilvania, prin urmare să nu plece nime de acasă cu gândul, că merge în România la lucru, pentru că va fi trimis îndărăt dela granița României.

Sultanul n'are bani. Scriu ziarele, că Sultanul turcesc vrea să-și mărite două fete mari, și nu poate, fiindcă nu are bani să le dea zestrea cuvenită. A făcut încercare să împrumute două milioane dela o bancă din Anglia, dar cererea i-a fost refuzată.

Hymen. D-soara Domnica Cionca și dl Ioan Handa, cleric absolvent, își anunță cununia lor, care se va celebra Duminecă în 20 Maiu st. v. a. c., la 11 ore a. m., în biserică gr. or. din Berghin.

Pentru oficerii în rezervă. Din Viena vine știrea, că ministrul de războiu a luat hotărârea, să permită inactivarea oficerilor în rezervă numai în cazuri extraordinare, din motivul, că numărul oficerilor e acum complet în armata austro-ungară.

Al 107-lea. Casariatul „Reuniuneiro-mâne de înmormântare din Sibiu”, a solvit ajutoriul statutar după răposatul membru George Băuyai, fost măcelar.

Acesta este al 107-lea caz de moarte în sinul Reuniunii române de înmormântare sibiene.

† Otto Bendorf, profesor de arheologie la universitatea din Viena, membru onorar al „Academiei Române” din București, a decedat săptămâna trecută în Viena.

Un iubileu. În Cluj se serbează în cursul săptămânii acesteia iubileul de trei sute de ani de existență a colegiului reformat de acolo, care într-o vreme era împreunat și cu academie de drept. Acum e numai liceu cu opt clase. La început, înainte cu trei sute de ani, a fost școală bisericească, în care s'a învățat numai scrisul, cetitul și calculul.

Decorări. Dr. C. I. Istrate, fostul comisar general al Expoziției Române a fost decorat din partea regelui Italiei cu insigniile de comandor al coroanei Italiei, iar dl Al. Ciureu, fost ajutor de primar al Bucureștilor cu insigniile de mare oficer al aceluiași ordin.

† Ioan Ursa, manipulant la librăria arhidiecezană din Sibiu, după lungi și grele suferințe, împărțită fiind cu sfintele taine, și-a dat sufletul în mâinile Creatorului Duminecă în 19 Maiu st. n. 1907 la 4 ore d. a. în al 29-lea an al vieții și 1½ al fericeitei căsătorii. Rămășițele pământești ale decedatului au fost așezate spre vecinică odihnă, Marți în 21 Maiu st. n. a. c. la 3 ore p. m. în cimiterul gr. or. din Bedeleu.

„Reuniunea de ajutorare” a celor eșiți vindecați din casa de sănătate, filiala Sibiu, își ține adunarea generală anuală în 28 Maiu v. la orele 6 d. a. în cancelaria directorului dela școalele elementare de stat din Sibiu, sub prezidenția dlui Gustav Thammann, comitesuprem și comes săsesc.

Din Miheleni ni-se scrie, că producțiunea școlară aranjată acolo în Dumineca Tomii a avut un succes frumos. S'au adunat peste 200 țărani din comună și din satele învecinate la această producțiune și au rămas toți încântați de prestațiunile elevilor dela școală, cari au cântat, declamat, au rostit dialoguri, etc. Meritul revine preotului și învățătorului din localitate. După producțiune episcopul Pamfil Praștea a mulțumit învățătorului și parohului pentru ostenelele puse întru reușirea splendidă a petrecerii. Succesul material încă a fost mulțumitor.

La fondul „Victor și Eugenia Tordășianu, pentru înzestrarea fetelor sărace” au mai dăruit: Dr. Vasile Preda, avocat în Cămpeni și soția sa Sabina n. An dreica 20 cor., Teodor Herman protopresbiter în Deeș 5 cor., d-soara Aurelia Herman, fostă elevă a școalei civile a „Asociațiunii” 5 cor., Dr. Gavril Buzura, adv. (M. Lapos) și Daniil David, senator (Orăștie), Dr. Ioan Marghita, avocat (Geoagiu), fiecare câte 2 cor., neconsolații părinți Ioan Silaghi, paroh în Idicel și soția sa Emilia, din incidentul morții ficei lor Veturia, câte 1 cor., în total 2 cor., și Demetriu Moldovan, protopresbiter în Sighișoara 40 fileri.

Durata pledoariilor. Tribunalul cantonului Neuchatel (Elveția) a decis să reducă durata discursurilor. De aici înainte advocații nu vor mai avea la dispoziție decât zece minute pentru pledoarie și cinci minute pentru replică. „Ideia e foarte ingenioasă, — observă un ziar elvețian, — jurații nu vor mai adormi în timpul discursurilor advocaților și vor putea judeca pe vinovat cu mintea mai senină. Acuzații vor scăpa mai degrabă de tribunal. Nu se vor mai găsi advocați cari să laude ore întregi însușirile asasinului. Scurta durată a pledoariilor poate va mișca mai mult pe judecători. Și cine știe? De multe ori acuzații au fost condamnați tocmai pentru că advocații lor plectiseau prea mult pe jurați”.

Mulțamită.

Neputând mulțami în particular tuturor rudeniilor, amicilor și binevoitorilor, cari în marea durere ce m'a ajuns prin decedarea soției mele, s'au grăbit cu cuvinte de alinare și îmbărbătare — îi rog pe această cale să binevoiască a primi mulțămitele mele. Paloș, în 8/21 Maiu 107. Emil Gheaja.

Poșta ultimă.

Procesul „Telegrafului Român”.

Știre telegrafică.

Cluj. 22 Maiu n.

În procesul intentat ziarului „Telegraful Român” pentru „agitatie”, astăzi, Mercuri, s'a ținut pertractarea la tribunalul regesc din Cluj asupra excepțiilor înaintate din partea dlui redactor T. V. Făcășanu în contra actului de acuzare. Senatul de acuză, în urma temeinice apărări, făcută de distinsul avocat din Cluj, Dr. Iuliu Pordea, a acceptat excepțiile și respingând actul de acuzare a decretat sistarea procedurii judecătorești în contra redactorului improcesuat.

Din public.*)

Mulțamită publică.

Cu ocaziunea petrecerii școlare, care a fost aranjată în Dumineca Tomii în comuna Mihăleni au contribuit cu oferte benevoale următorii. Din comuna Brad: Dr. Ioan Papp, avocat 10 cor., Vasile Damian, protopresbiter și deputat dietal 2 cor., Dr. Pavel Opiș, dir. gimn., Andron Bogdan, paroh, Ioan German, inv., Adam Damian, compt., Ioan Cătean, comerciant și Dumitru Man, hotelier, fiecare câte 1 cor., Ioan Gișu, compt. 80 fileri, Stefan Albu, profesor 60 fileri, Savu Stănilă, paroh Ribița 50 fileri, Ioan Rusu, paroh Vaca 50 fileri, Aron Roman, paroh Luncoiul-de-sus și Ioan Fugăță, paroh Luncoiul-de-jos, fiecare câte 1 cor., total 22 cor. 40 fileri.

Din Criș-or: Ioan Perian, paroh, Iulius Papp, oficial, Petru Văcioiu, comero., Kilin Mihály, notar, Khon Géza, viconot., fiecare câte 2 cor., Barát Ernő, Schvárcz Gyuláné, Pieczek Sándor, Gállné, Nicolae Bexa, Bruchner Ignác, Schultz Lajos, Molinári Ferencz, Nagy Károlyné, postmaster, fiecare câte 1 cor., Neti Mateiu, Zdrapti 1 cor. 50 fileri, total 10 cor. 50 fileri, Petru Vraciu, paroh Stănița-de-jos, Ioan Cămpean, paroh Stănița-de-sus, Simion Ardeu și Ioan Borza, parohi Dupăpeatră, fiecare câte 2 cor., total 8 cor. Seara la cassă au intrat dela Pamfil Plaștea, notar și episcop cu fam. 10 coroane, Klain Géza, interpr. de drum 6 cor., Nicolae Bedea, viconotar și fam., Georgiu Almășan, paroh și fam., Bernath Aron și fam., Azarie Florea, viconotar și familia, Buceș, fiecare câte 4 cor., d-soara Hermina Bota, din Brad, Ioan Ubariu, inv. Criș-cior, fiecare câte 2 cor., Barsay Adolf, scriitor not. 2 cor., Simulesc Nicolae, primar și fam. 2 cor., Simulesc Avram și fam. 2 cor., N. N. 1 cor. 90 fileri, Ilie Poenar, Țăran Achim, Golda Anioa Brad, Rus George I. Iosif, Bedea George Criș-cior, Simulesc Crăciuna, fiecare câte 1 cor., Leona George 1 cor. 20 fileri, Stanga Nicolae, din Brad 1 cor. 40 fileri. Sub sume mai mici dela 10—60 fileri a încurs benevol dela ceilalți parohieni suma de 17 cor. 44 fileri. Dela parohul Petru Stanciu din Blăjeni sat ulterior 2 cor. S'au încasat deci 122 cor. 64 fileri, din cari s'au spesat 60 cor. 4 fileri. Rămânând un venit de 62 cor. 60 fileri. Oaspeții și marinoșii contribuți primească mulțămitele noastre. Mihăleni, la 5 Maiu 1907. Nicolae Bedea, cassar.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Succursala băncii commercială ungară din Pesta

Piața mare Nr. 2.

Infinitată în anul 1841. — Centrala în Budapesta. — Capitalul de acții și rezerve coroane 92 milioane.

Primește BANI spre depunere,

cu dobândă favorabilă,

cupoanele rentelor de coroane ungare de 4% valabile cu 1 lunie, se vor excompta dela 20 Maiu fără detragere cumpără și vinde rente, scrisuri fonciare, acții, losuri, precum și monete de aur și argint primește hârtii de valoare spre păstrare și administrare încassează cupoane și efecte sortate asigurare contra pierderii cursului la sortiri îngrijire pentru cauțiuni militare.

➡ Toate deslușirile dorite se comunică cu promptitudine. ➡

104 7—12

Important pentru doamne!

Ingrijirea feței se poate obține prin folosirea
apei de toaletă

Amaranthe

remediul doamnei Dr. I. Beu.

Cea mai bună apă de toaletă pentru conservarea
fineții pielii.

Cea mai excelentă bază pentru pudră fără grăsime.

Garantat nestricăcioasă.
Ateste sunt alăturate prospectului.
Veritabilă numai în pachetare originală.

➡ Prețul unui flacon original 3 coroane. ➡

La comande de 3 flacoane franco.

Deposit principal:

Parfumeria Meltzer,

Sibiu (Ungaria).

[112] 3—3

Pălării

păroase pentru preoți români
à cor. 8 — și extrafine à cor.
9 60, model nou, după dorință,
ușoare, în cea mai fină și mai
frumoasă calitate, recomandă
cu prețurile cunoscute de eține

Carol Niedermaier

pălărier

33 strada Cismădiei 33

„La pălăria roșie”.

La comande din afară, împachetarea, cutia și speșele postale sunt gratuite. Măsura se ia într-o pălărie potrivită cu centimetru din panglică neelastică. [101] 8—9

Dr. Petru Șpan:

Idei pregătitoare în pedagogie Cor. 3—

Treptele formale ale învățământului (Ediția a doua) „ 1-60

Povesti pentru anul prim școlar (lecțiuni după treptele formale) ediția II. „ 2—

Carte de cetire a II-a „ —50

Noul Abecdar „ —40

Călușul noului Abecdar „ —20

Dr. Daniil P. Barcianu. Viața și activitatea lui „ —50

Se pot procura de la

Librăria arhidiecezană.

Biblioteca societății „Steaua”.

— Fiecare număr 15 fileri. —

Nr. 1. Din Țara Basarabilor, de G. Coșbuc, un resumat al istoriei noastre naționale dela colonizarea Dacilor până la războiul pentru neatarnare din 1877—78

Nr. 2. Folioasele învățaturii, de P. Dulfu, o descriere a stării de azi a sâtenilor nostri în asemănare cu a celor de prin țările apusene și mijloacele de îndreptare.

Nr. 3. Minunea vieții și cheia lumii de Th. D. Speranția, o povestire morală și instructivă.

Nr. 4. Grădina de legume, de Ioan Hășeganu, un tratat de grădinărie.

Nr. 5. Medicul poporului, partea I, de Dr. I. Felix, povește practice de igienă.

Nr. 6. Avem cu ce să ne mândrim, de T. Dușescu Dușu, spicuri din istoria și literatura națională, cu indemnuri pentru sâteni la învățatură.

Nr. 7. Medicul poporului, partea II, de Dr. I. Felix, povește pentru păstrarea sănătății.

Nr. 8. Biserica ortodoxă română, de I. Michălcescu și Victor Puiu, explicațiuni asupra slujbei bisericești și a picturilor morale din biserică.

Nr. 9. Ștefan-cel-Mare, de Alex. Lăpădatu, povestire populară asupra faptelor și războaielor purtate de marele Domn al Moldovei.

Nr. 10. Ce se poate învăța dela un drum lung, de Dr. I. Simionescu, povestiri însoțite cu exemple din viața practică a sâtenilor din țări străine, spre a folosi ca pilde de urmat și sâtenilor nostri.

Nr. 11. Comoara Dorobanțului.

Se pot procura dela

Librăria arhidiecezană.

Din Librăria tipografiei arhidiecezane, din Sibiu, se pot procura:

Alexandri V.: Poezii (op. comp.), ediția II, cu o prefață de A. Vlahuță, 150 coroane, ediția de lux 3 cor.

— Teatru (opere complete), 3 volume separate, 150 cor., ediția de lux 3 cor.

— Proză (opere complete), 150 cor., ediția de lux 3 cor.

Alexandrescu Gr.: Versuri și proză, 125 cor., ediția de lux 3 cor.

Băcescu N.: Istoria Românilor sub Mihaiu-Vodă-Viteazul, 150 cor., ediția de lux 3 cor.

Bolintineanu D.: Poezii (opere complete), 150 cor., ediția de lux 3 cor.

Creangă Ion: Opere complete, cu o prefață de Il. Chendi și S. O. Iosif, 150 cor., ediția de lux 3 cor.

Eminescu M.: Poezii Postume, ediția II, cu o prefață de Il. Chendi, 150 cor.

— Literatură populară, vol. I. Opere complete. Scrieri inedite, cu o prefață de Ilarie Chendi, 150 cor., ediția de lux 3 cor.

— Scrieri politice și literare, 2 lei, ediția de lux 350 cor.

Filimon Nicolae: Ciocoi vechi și noi, cu o prefață de N. Iorga, 150 cor., ediția de lux 3 cor.

Ispirescu P.: Legende sau basmele Românilor, vol. I, op. comp., cu o prefață de Alexandri, 150 cor., ediția de lux 3 cor.

Negruzzi C.: Opere complete, vol. I. Proză, 150 cor., ediția de lux 3 cor.

Odobescu Al.: Opere complete, vol. I, cu o prefață, de Il. Chendi și E. Carcalechi, 150 cor., ediția de lux 3 cor.

Pann Anton: Opere complete, 150 coroane, ediția de lux 3 cor.

Nr. 955/1907

[118] 2—2

CONCURS

La căpitănatul polițian orășenesc din Szászsebes este a se ocupa postul al doilea de comisar polițian de nou sistemizat.

Reflectanții la acest post, carele se va ocupa deocamdată pe un an de probă iar după expirarea timpului de probă — pe viață, dotat cu un salariu anual de 1200 cor., (5) cinci cuincenale și montura completă în natură, au a-și înainta rugărilor provăzute cu timbrul prescripș până în 10 Iunie a. c. la subsemnatul magistrat orășenesc. La rugare e a se aceluși și atestatul medical și eventualele documente de spre aplicarea sa de până acum.

Szászsebes, în 13 Maiu 1907.

Magistratul orășenesc:

Aldea primar.

Streitfeld protonotar.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și inviorează

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bóle

aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fuituri de ureche, bătăie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poștei de mâncare, răceală la mâni și picidre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțămire invențiune mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deore-ce „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă fu deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 8. — folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi 11 5 de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 6. — folosibil la copii și femei de constituție for'e slabă.

Espeditie din centru și locul de vândare pentru țără și străinătate e: MÜLLER ALBERT, Budapesta, V/27., strada Vadász 34 colțul.

Cea mai renumită bere

din

fabrica de bere alui Anton Dreher A. G.

în Köbánya (Streinbruch)

se recomandă cu inzistență P. T. Public.

Se poate procura în cele mai bune prăvălii.

Depositul principal se află la

M. Samuel Rubinstein,

[76] 23—

Sibiu — Nagyszeben.